

**ANKARA YÖRESİNDE KLİNİĞİMİZE BAŞVURAN KISMEN
DİŞSİZ HASTALARDA, DİŞSİZLİĞİN KENNEDY
SINIFLANDIRILMASINA GÖRE DAĞILIMI**

Muzaffer ERSOY*

ÖZET

Bu araştırmada; bölümlü protez gerektiren kısmen dişsiz 640 hastada, dişsizliğin Kennedy Sınıflandırılmasına göre dağılımının istatistiksel değerlendirmeleri yapıldı.

Sonuçta; toplam verilerin değişik sınıflarda farklı değerler gösterdiği, cinsiyet ve yaşın sınıflandırmada etken bir faktör olduğu belirlendi.

Anahtar Kelimeler : İstatistik, Sınıflandırma.

SUMMARY

**THE DISTRIBUTION OF PARTIALLY EDENTULOUS PATIENTS
IN ANKARA DISTRICT THAT REFERED TO OUR CLINIC AND
DISTRIBUTION OF THESE PATIENTS ACCORDING TO
KENNEDY CLASSIFICATION**

In this study, 640 patients requiring partial dentures are statistically evaluated according to Kennedy Classification.

As a results, it is seen that the sum of the data of different classes have different values, sex and age are dominant factors in the classification.

Key Words : Statistics, Classification.

(*) **Mevki Hastanesi Diş Servis Şefi Doç. Dr.**

GİRİŞ

Literatürde bölümlü protez gerektiren ağızların sınıflandırılması incelendiğinde, çeşitli sınıflandırmaların ve pek çok değişik görüşlerin varlığına rağmen, popülasyona dönük yüzdesel verilerin yetersizliği göze çarpmaktadır.

Bu nedenle bu araştırmamızda, kliniğimize Ankara ve çevresinden gelen kısmen dişsiz ağızlara sahip hastalarda; pratikte en çok kullanılan, diğer ülkelerle beraber bizde de halen geçerliliğini koruyan Kennedy Sınıflandırılmasına göre, kısmen dişsiz değişik ark şekillerinin yüzdesel verilerini ortaya koymağa çalıştık.

Genel Bilgi

Kısmen dişsiz ağızların protetik tedavisinde karşılaştığımız dişsizlik şekilleri, çok sayıda farklı kombinasyonlar ihtiva etmektedir (1, 5). Hendersen ve Steffel tek bir diş kavsini ilgilendiren kısmi dişsizlik olasılığının 65.000'den fazla olabileceğini ifade ederken, Cummer bu sayıyı 65.534 olarak hesaplamıştır (5, 4, 6, 10). Böylesine kalabalık olasılıklar karşısında, tek sınıflandırma yönteminin açıklayıcı olamayacağı düşüncesiyle birçok sınıflandırma yöntemleri ortaya atılmıştır. Bunun sonucunda da konu, tartışmalı bir durum kazanmış olmaktadır. Kısmen dişsiz ağızları sınıflandırma yöntemleri arasında en çok tanımlanan Kennedy, Cummer, Bailyn, Beckett, Godfrey, Swenson, Skinner, Applegate, Avant ve Millere ait olanlardır (1, 2, 3,4, 5,11, 12,13).

Mevcut sınıflandırma yöntemlerinin yaklaşımları ne şekilde olursa olsun, esas amaç yapılacak protezin durumunun açık olarak ifade edilebilmesi ve belirli bir ölçüde protez tasarımına ışık tutabilmesidir. Bununla beraber, kısmen dişsiz bir ağızın sınıflandırılması yönteminin kabul edilebilir olması için belirli şartları yerine getirmesi gerekir (4, 5, 8,13, 14).

Bunlar :

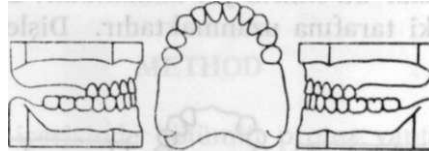
1. Sınıf söylendiğinde, ağızın durumu derhal anlaşılabilir olmalıdır.
2. Sonları serbest olan ve olmayanlar derhal ayrılabilir olmalıdır.

3. Sınıflandırma, protezin şekline bir rehber olmalıdır.
4. Dünyaca kabul edilmelidir.
5. Yıllarca başarılı bir şekilde uygulanmış olmalıdır.

Günümüz dişhekimliğinde yaygın olarak kullanılan Kennedy Sınıflandırma yöntemi konuyu basite indirebilmesi, kısmen dişsiz ağzın kolaylıkla göz önüne getirilebilmesi ve yeterli anlaşmanın mümkün olabilmesinin sağlanması yönünden dikkat çekmektedir. Uzun yıllar denenmiş olup uygun bir sınıflandırma olduğu ispat edilmiştir (1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14). Basit ve kolay hatırlanabilen bu sınıflandırmanın içine bölümlü bir protezi gerektiren bütün ağızlar girebilir. Bu sınıflandırma yöntemi 1925 de Dr. E. Kennedy tarafından kendi eseri olan Bölümlü Protez kitabında bildirilmiştir. Kendisinden önce bilinen yegane sınıflandırma yöntemi ise, Cummer (1920) aittir. Cummer'in direkt tutucuların sayısı ve pozisyonlarına göre yaptığı gruplandırmanın aksine, Kennedy Sınıflandırma yöntemi, bütün kısmen dişsiz ağızları 4 ana grupta toplamaktadır. Bu sınıflama, dişsiz sahalanın dayanak dişlerle olan ilişkilerine dayanmaktadır. Kennedy'nin sınıflandırma yöntemi, ağızdaki mevcut durum karşısında bölümlü protezin belirli tasarım prensiplerine de kolaylık sağlamaktadır (4, 11).

Araştırmamızda yararlandığımız bu sınıflandırmanın 4 esas grubu şunlardır :

Sınıf I : Ön diş grubu mevcut olan çift taraflı serbest sonlanan dişsizlikler veya çift taraflı serbest sonlanan protezler bu sınıf altında toplanmaktadır. Ağızda mevcut dişlerin arka bölgelerinde ve her iki tarafta olmak üzere serbest sonlanan dişsizlik söz konusudur.

Şekil 1.

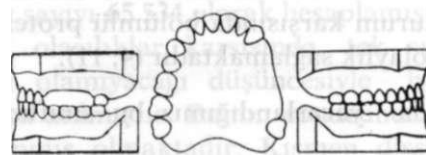
Sınıf II : Ön ve tek tarafta yan ve arka diş grubu mevcut olan, tek taraflı serbest sonlanan dişsizlikler veya tek taraflı serbest

sonlanan protezler. Bu durumda, diş dizisinin bir tarafında diş eksikliği söz konusu olmamakta diğer tarafta ise, mevcut dişlerin arkasında serbest sonlanan dişsiz bölge bulunmaktadır.

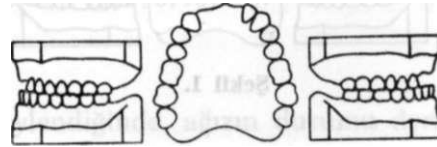
Şekil 2.

Sınıf III : Ön ve arkada destek dişlerin bulunduğu tek taraflı diş eksikliği olan kısmen dişsiz ağızlardır. Bu durumda diş dizisinin bir tarafında diş eksikliği olmamakta fakat diğer tarafta diş önünde ve arkasında dişler bulunan bir dişsiz bölge yer almaktadır.

Şekil 3.

Sınıf IV : Arka diş grubunun mevcut, ön diş grubunun mevcut olmadığı yani dişsiz bölgenin diş kavsinin ön tarafında görüldüğü kısmen dişsiz ağızlar bu sınıfta yer almaktadır. Bu tek dişsiz bölge orta hattın her iki tarafına uzanmaktadır. Dişlerle sınırlanmıştır.

Şekil 4.

Kennedy Sınıflandırma yönteminde, IV. Sınıfın dışında diğer sınıflarda alt gruplar kolaylıkla oluşturulabilir. Bu alt gruplar yani ana gruptaki ek boşluk sahalarının belirtilmesinde modifikasyon veya subdivizyon sözcükleri kullanılmaktadır.

Bugüne kadar bilinen bölümlü protez sınıflandırma metodları arasında en çok kullanılan Kennedy, Cummer ve Bailyn'in sınıflandırma metodlarıdır. Diğerleri sadece bilimsel nitelik taşımakta olup sınırlı kullanma şansına sahip sınıflandırmalardır (5, 8, 12).

Kısmen dişsiz bölümlü protez vak'alarının yaş, cinsiyet ve ırklara göre dağılımı ile ilgili çalışmaların literatürde son derece kısıtlı olduğu görülmektedir. Bu konuda yapılmış sınırlı araştırmanın tümünün değerlendirilmesi de Kennedy sınıflandırılmasına göre yapılmıştır.

MATERYAL VE METOD

Araştırma materyelimizi, Türk Silahlı Kuvvetleri Ankara Mevki Hastanesi Diş Kliniğine 1988-1993 yılları arasında Ankara içinden ve çevresinden müracaat eden 35-55 yaş grubundaki 328 erkek, 312 bayan olmak üzere 640 adet kısmen dişsiz ağıza sahip hastalar oluşturmuştur. Araştırmada :

1. Ölçü kaşıkları. (Hastadan ölçü almak için muhtelif numaralarda standart dişli ölçü kaşıkları),
2. Ölçü maddesi. (Ölçü materyali olarak aljinat ölçü maddesi).
3. Alçı. (Aldığımız ölçülerden model elde etmek için Moldano Sert alçı) kullanıldı.

METHOD

Son beş sene içerisinde bölümlü protez yaptırmak için kliniğimize müracaat eden hastaların klinik ve radyolojik muayeneleri yapıp teşhis ve tedavi kartları dolduruldu. Aljinat ölçü maddesi ile ölçüleri alındı. Bu ölçülerden elde edilen modeller Kennedy Sınıflandırılmasına göre değerlendirilip teşhis ve tedavi kartlarına işlendi.

DİŞSİZLİĞİN KENNEDY SINIFLANDIRILMASINA GÖRE DAĞILIMI

Elde edilen verilerin yıllara, cinsiyet ve yaşa göre dağılımı, istatistiksel olarak Kara Kuvvetleri Bilgi İşlem Merkezinde tesbit edildi.

BULGULAR

Araştırmamız bulgularını üç ana grup altında değerlendirebiliriz.

1. Toplam vak'aların Kennedy Sınıflandırmasına göre dağılımı ile ilgili bulgular :

Araştırma materyeli olarak seçilen toplam 640 hastanın Kennedy Sınıf I, II, III ve IV. Sınıflarda istatistiksel dağılımı, yüzde verileri ile aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo I. a, b, c, d, e.

Tablo I a

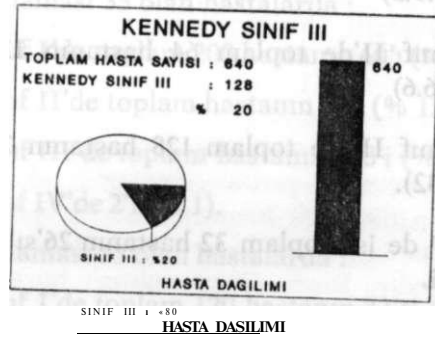

Tablo I b

Muzaffer ERSOY

Tablo I c

Tablo I d

Tablo I e

DİŞSİZLİĞİN KENNEDY SINIFLANDIRILMASINA GÖRE DAĞILIMI

Kennedy Sınıf I toplam hasta sayısına göre en büyük dağılımı göstermekte olup toplam vakaların % 65'ini teşkil etmektedir.

Kennedy Sınıf II'nin toplam hasta sayısına göre yüzde verisi % 10 kadardır.

Kennedy Sınıf III'ün toplam hasta sayısına göre yüzde verisi % 20 ve

Kennedy Sınıf IV'ün yüzde verisi ise % 5 gibi düşük bir nisbeti göstermektedir.

2. Hastaların cinsiyetine göre elde edilen bulgular :

Kennedy Sınıf I'de toplam 416 hastanın 262'si erkek (% 79.8), 154 u bayan (% 49.3)

Kennedy Sınıf II'de toplam 64 hastanın 12'si erkek (% 3.6), 52'si bayan (% 16.6)

Kennedy Sınıf III'de toplam 128 hastanın 28'i erkek (% 8.5), 100 u bayan (% 32).

Kennedy IV de ise toplam 32 hastanın 26'sı erkek (% 7.9), 6'sı bayan (% 1.9) idi.

Tüm sınıflarda toplam 328 erkek, 312 bayan. Tablo 2. a, b.

Tablo II a

Tablo II b

3. Hastaların Yaşına göre elde edilen bulgular :

a) Yaş ortalaması 35 olan hastalarda :

Kennedy Sınıf I'de toplam hastanın 60'ı (% 30),

Kennedy Sınıf II'de toplam hastanın 30'u (% 15),

Kennedy Sınıf III'de toplam hastanın 108'i (% 54),

Kennedy Sınıf IV'de 2'i (% 1).

b) Yaş ortalaması 55 olan hastalarda :

Kennedy Sınıf I'de toplam hastanın 72'si (% 60),

Kennedy Sınıf II'de toplam hastanın 30'u (% 25),

Kennedy Sınıf III'de toplam hastanın 12'i (% 10),

Kennedy Sınıf IV'de toplam hastanın 6'sı (% 5),

olarak bulunmuştur. Tablo 3-4.

Tablo III

DIŞSİZLİĞİN KENNEDY SINIFLANDIRILMASINA GÖRE DAĞILIMI

Tablo IV

TARTIŞMA

Protezlerin başarılı bir sınıflandırma ile değerlendirilmesi, plânlamada olduğu kadar yapımda da önemli bir aşama olarak kabul edilmektedir.

Bölümlü protez gerektiren ağızların sınıflandırılmasında göz önünde tutulması gereken şartlara en fazla sahip olan sınıflandırma da bugün için dünyaca benimsenmiş ve yaygın olarak kullanılan, Dr. E. Kennedy tarafından ortaya konulan sınıflandırma olduğu bilinmektedir. Bizde araştırmamızı bu sınıflandırmayı örnek olarak yapmış bulunmaktayız.

Literatürde sadece Skinner'in (10) Anglo-Sakson ırkıyla olan benzer bir çalışmasına rastlanmıştır. Konu ile ilgili ülkemizde yapılan araştırmaların ise son derece kısıtlı olduğu dikkati çekmektedir.

Skinner'in yapmış olduğu araştırmada, Kennedy Sınıf I ve II'nin değerlendirilmeleri ortak olarak yapılmış ve vak'aların % 72 sini teşkil ettiği belirtilmiştir (5, 10, 12).

Ülkemizde, Ulusoy-Pamir'in 1977 yılında, Bölümlü Protezlerde Dişsizliğin Dağılımı ile ilgili yapmış oldukları araştırmada; en büyük dağılımın Kennedy Sınıf I'de olduğunu ve toplam veriye göre dağılımın % 36 olduğunu saptamışlardır (12).

1980 yılında Diyarbakır yöresinde kısmen dişsiz ağızların dağılımının değerlendirilmesini yapan Yakut ise toplam veriye göre

dağılımın Kennedy Sınıf I vakalarında % 60 olduğunu göstermiştir (13).

Bizde araştırmamızda Ankara yöresinde kısmen dişsiz ağızların yüzde değerini Kennedy Sınıf I vakalarında % 65 olarak saptadık.

Bu verilerin ışığı altında Skinner, Ulusoy-Pamir ile Yakut'un değerleri bizim değerlerimizle kıyaslandığında; Kennedy Sınıf I vakalarının dağılımında Skinner'in ve Yakut'un değerlerine yaklaşık bir değer bulunmasına rağmen Ulusoy-Pamir'in araştırma sonuçları ile çelişir bir sonuç elde edildiği görülmektedir.

Kennedy Sınıf II vakalarının toplam veriye göre dağılımı; Ulusoy-Pamir araştırmasında % 28, Yakut'da % 15 olarak belirlenmiştir (12, 13).

Araştırmamızda bu sınıfla ilgili toplam veri yüzdesi % 10'dur. Skinner'in verileri Kennedy Sınıf I ve II'nin karışımı olarak % 72 değerinde belirlendiğine göre bizim araştırmamızda da Kennedy I ve II'nin toplam değerleri Skinner'in bulmuş olduğu değerlere çok yakındır. Bu sınıfla ilgili Yakut'un değerleri de bizim sonuçlarımızla yaklaşık olarak benzerlik göstermektedir. Ulusoy-Pamir'in değerleri arasında ise belirli oranda bir değişimin varlığı izlenmektedir.

Skinner'in Sınıf III'deki değeri bizim değerimizden az olmasına rağmen bizim araştırma bulgularımız bu sınıfta; Ulusoy-Pamir ve Yakut'un bulgularından daha az değerde olduğu dikkati çekmektedir.

Kennedy Sınıf IV vakalarındaki dağılımda Skinner'in bulguları % 8.5, Ulusoy-Pamir % 6, Yakut'da ise % 1'dir (10, 12, 13). Bizim araştırma sonuçlarımızda ise bu oran % 5 dir.

Bu sınıfta, tüm araştırmacılar da vakaların görünüş sıklığının az olması yönünden benzerlik göstermektedir.

Skinner'in bulguları cinsiyet göz önüne alınmadan yapılan toplam değerlendirme yüzdelerini kapsamaktadır. Ulusoy-Pamir araştırmasında Kennedy I, II, III sınıflarda cinsiyet yönünden erkekler için değerlerin daha fazla olduğu göze çarpmakta ancak Ken-

DİŞSİZLİĞİN KENNEDY SINIFLANDIRILMASINA GÖRE DAĞILIMI

nedi Sınıf IV de kadın ve erkek yüzde verilerinde eşdeğer sonuçlar gözlenmektedir. Yakut'un (13) araştırmasında da toplam veriye göre değerlendirmede, cinsiyet yönünden bir ayrıcalık saptanmamıştır.

Araştırmamızda ise Kennedy Sınıflandırılmasında toplam veriye göre cinsiyet ve yaş değerlendirmeleri ayrı ayrı belirtilmiştir.

Cinsiyete göre değerlendirmelerde toplam veriye göre :

Kennedy Sınıf I erkeklerde % 79.8, bayanlarda ise % 49.3,

Kennedy Sınıf II erkeklerde % 3.6, bayanlarda % 16.6,

Kennedy Sınıf III erkeklerde % 8.5, bayanlarda % 32,

Kennedy Sınıf IV'de ise erkeklerde % 7.9, bayanlarda % 1.9 olarak bulunmuştur.

Buna göre cinsiyet yönünden değerlendirmede erkeklere ait değerlerin Kennedy I ve IV. Sınıfta bayanlardan daha fazla, II ve III. Sınıftaki yüzde verileri ise bayanlara ait değerlerin erkeklere nazaran çok fazla olduğu gözlenmiştir.

Ulusoy-Pamir araştırmasında Kennedy Sınıf I'de benzerlik diğer sınıflarda ise çelişik bir sonuç elde edildiği görülmektedir.

Ayrıca araştırmamızda, diğer araştırmacıların incelemediği yaşa göre bir değerlendirme de yapılmış olup bunun araştırmanın değerine etken önemli bir faktör olduğu kanısındayız.

Buna göre ortalama 35 yaş civarında Kennedy Sınıf I % 30, Kennedy Sınıf II % 15, Kennedy Sınıf III % 54, Kennedy Sınıf IV ise % 1 olarak bulunmasına rağmen ortalama 55 yaş civarında Kennedy Sınıf I % 60, Kennedy Sınıf II % 25, Kennedy Sınıf III % 10, Kennedy Sınıf IV'ün % 5 olduğu izlenmiştir. Burada da yaş ilerledikçe Kennedy I, II, IV. Sınıfların yüzde verilerinde artış, III. Sınıf yüzde verilerinde ise bariz bir azalma dikkati çekmektedir.

SONUÇ

Bölümlü protez gerektiren ağızların Kennedy Sınıflandırılmasına göre yapılan istatistiksel değerlendirme sonuçlarında :

1. Toplam verilerin değişik sınıflarda farklı değerler gösterdiği,
2. Cinsiyet ve yaşı n sınıflandırmada etken bir faktör olduğu belirlenmiştir.

KAYNAKLAR

- (1) Applegate, O.C. : Essentials of Removable Partial Denture Prosthesis, 2. Baskı W.B. Saunders Co., Philadelphia and London, 1960.
- (2) Bailyn, M. : Tissue Support in Partial Denture Construction. D. Cos. 70 : 988-997, 1928.
- (3) Beckett, L.S. : The Influence of Saddle Classification on the Design of Partial Removable Construction. J. Prosthet Dent., 4 : 506-516, 1953.
- (4) Çalikkocaoęlu, S.: Parsiyel Protezlerin Sınıflandırılması. İ.Ü. Diş Hek. Fak. Mec, 3 (4) : 383-395, 1969.
- (5) Henderson, D., Steffel, V.L.: Mc Cracken's Removable Partial Prosthodontics, 5th. Ed., The C.V. Mosby Comp., St. Louis, 1977.
- (6) Miller, E.L. : Systems for Classifying Partially Edentulous Arches. J. Prosthet Dent. 24 : 25-40,1970.
- (7) Neill, D.J.; Walter, J.D. : Partial Denture Prosthetics. Blackwell Scientific Publications, Oxford, 1968.
- (8) Osborne, J.; Lammie, G.A. : Partial Dentures, 4. Baskı, Blackwell Scientific Publication, Oxford, 1974.
- (9) Rouot, J. : Prothese Dentaire Squelettique, 2. Baskı, Masson et Cie, Editeurs, Paris 1968.
- (10) Skinner, C. : A Classification of Removable Partial Dentures Based upon the Principles of Anatomy and Physiology. J. Prosthet Dent., 9 : 240-246, 1959.
- (11) Ulusoy, M.; Aydın, A.K. : Bölümlü Protezler. 1. Baskı, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 1988.
- (12) Ulusoy, M.; Pamir, A. : Bölümlü Protez Kliniğine Başvuran Hastalarda Dişsizliğin Dağılımı. Ank. Üni. Diş Hek. Fak. Der., 4 (1) : 1-8, 1977.
- (13) Yakut, S. : Diyarbakır Yöresinde Kısmen Dişsiz Ağızların Kennedy Sınıflandırılmasına Göre Değerlendirilmesi. Dok. Tezi, Diyarbakır 1980.
- (14) Zembilci, G. : Parsiyel Protezler. Kurtuluş Matb. ist. 1971.